

ARTÍCULOS

El lèxic català i castellà en els escolars valencians de 3r d'educació primària. Caracterització des de la disponibilitat lèxica

The Catalan and Spanish lexic in Valencian schoolchildren in 3rd of primary education. Characterization from of lexical availability

M.ª Begoña Gómez-Devís

Universitat de València, Espanya

m.begona.gomez@uv.es

<https://orcid.org/0000-0001-8829-9833>

Abstract

We are interested in the initial stages of vocabulary acquisition in L1 and L2 – coofficial languages – and we analyze the lexical materials provided by 200 Valencian 3rd grade primary school students. The general purpose is to present the available lexical repertoires in order to discover the lexical variation – Catalan and Spanish – in 15 centers of interest from the quantitative results (total number of words, total number of vowels or different words, average per schoolchild) and qualitative results, analysis of the common or exclusive lexis among the 50 words that have achieved the highest index of availability in each notional area. The scope and novelty of the research lies in two essential aspects for applied linguistics in general and didactics in particular. The planning of lexical acquisition in education must be supported by research that optimizes gradual sequencing according to the maturity and linguistic competence of the students and, on the other hand, the selection of lexical materials must consider a reference lexicon based on corpora of native speakers. In other words, the specificity of this case of lexical variation is explained by its interlinguistic condition – curricular training of co-official languages – and school context at the initial stage of acquisition.

Keywords: lexical availability, language in contact, children's corpus, semantic convergence, language learning

1. INTRODUCCIÓ

El lèxic ha consolidat el seu lloc a l'ensenyament d'idiomes perquè “la riqueza, el alcance y el control del vocabulario son parámetros importantes en la adquisición de la lengua y, por ello, de la evaluación del dominio de la lengua que tiene el alumno, y de la planificación del aprendizaje y de la enseñanza de lenguas” (MCERL, 2002, p. 149). A més, la magnitud del lèxic requereix un treball explícit i organitzat, articulat al voltant d'àmbits o àrees nocionals i al context, i a més ha de fer especial èmfasi en les unitats lèxiques complexes.

En aquest sentit, l'especificitat del component lèxic, considerat més complex que els nivells fonètic o gramatical, s'explica per la dificultat de sistematització motivada, entre d'altres factors, pel gran nombre d'unitats que el conformen, gairebé il·limitat; la variació lèxica, evident a totes les seues possibilitats (diatòpica, diastràtica o diafàsica); i el dinamisme de la llengua, perquè si el canvi és una característica inherent a les llengües, és al nivell lèxic on millor es manifesta aquest principi.

De fet, aquesta realitat fa que la planificació i la selecció es tornen essencials per tal d'assegurar el desenvolupament de la competència lexicosemàntica dels alumnes. Per optimitzar la tasca el MCERL (2002, pp. 149-150) assenyala quatre possibilitats:

- triar paraules i frases clau en àrees temàtiques, necessàries per a la consecució de les tasques comunicatives adequades a les necessitats dels estudiants, que observen les diferències culturals i, en el seu cas, els valors i creences compartits pel grup o grups socials de la llengua que s'està ensenyant;
- seguir principis lexicostatístics que consideren paràmetres habituals en els recomptes generals i també segons àrees temàtiques ben delimitades;
- triar textos (autèntics) parlats i escrits, i ensenyar o aprendre totes les paraules que contenen; i
- no planificar prèviament el desenvolupament del vocabulari, però permetre que es presente de manera organitzada segons la demanda del grup-classe quan es treballen tasques comunicatives.

En aquest punt deduïm que les opcions anteriors poden reduir-se a dos tipus. D'una banda, la selecció subjectiva, de llarga tradició entre els docents, que depèn dels coneixements i la intuïció del creador de materials; per l'altra, la que ens interessa, la selecció objectiva basada en corpus i l'aplicació de mètodes estadístics d'anàlisis complexes gràcies als recents avanços informàtics. Els casos més coneguts són els diccionaris bàsics o de freqüència, però també els de lèxic disponible. De fet, qualsevol investigació sobre lèxic distingeix entre paraules freqüents, que apareixen en qualsevol tipus de text independentment del tema tractat –atemàtiques– i les disponibles, aquelles presents en situacions concretes, específiques, quan el tema de la conversa les requereix –temàtiques–. El primer grup el conformen les formes gramaticals (articles, preposicions, conjuncions, etc.), que suposen al voltant del 50 %, i la resta

són verbs, adjectius i substantius. El segon, en canvi, l'integren gairebé exclusivament substantius. La raó d'aquestes diferències, insisteix Michéa (1953, p. 342), és que freqüència i disponibilitat són de naturalesa distinta. Entre un i altre hi ha una força de selecció i adaptació que porta a emprar només els paràmetres que són útils en una situació específica.

Per a tancar la introducció, cal esmentar algunes de les investigacions que s'ocupen del lèxic disponible en comunitats catalanoparlants com les impulsades per Serrano Zapata (2020, 2021, 2025) a Lleida i les de Llopis & Gómez-Devis (2010), Gómez-Devis & Llopis (2010, 2016) o Gómez-Devis (2020, 2025) a València.

En aquesta ocasió, l'estudi pretén aprofundir en el procés d'adquisició del lèxic castellà i valencià¹ indagant l'abast del vocabulari a l'educació primària amb un clar objectiu d'aplicabilitat. Així, el propòsit general és descriure aquest procés segons la llengua que s'ensenya i aprén; és a dir, mostrar i contrastar la competència lèxica, centrada en la riquesa i precisió dels mots disponibles, en les llengües cooficials a través dels repertoris generats en el curs acadèmic 2023-2024 pels escolars valencians de 8 anys. Com a hipòtesis inicials s'ha considerat que les diferències d'índole quantitativa tenen relació directa amb l'estímul proposat i no amb la llengua que s'investiga. També s'espera la presència de paraules foranes als repertoris disponibles, segurament seran més nombrosos els mots castellans que anglesos o valencians. Per últim, s'apunta una lleugera superioritat del castellà en els paràmetres quantitatius (total de paraules, total de vocables i mitjana per informant) perquè el context educatiu plurilingüe actual no assegura el domini equilibrat d'ambdues opcions lingüístiques.

2. DISPONIBILITAT LÈXICA I ESCOLA PRIMÀRIA

L'obtenció del lèxic disponible s'inicia amb la implementació d'una prova de fluïdesa que proposa a l'informant elaborar una llista de paraules relacionades amb un determinat centre d'interés amb un temps determinat. Així, la prova associativa, o test de disponibilitat lèxica, activa la ment lèxica del parlant i en aquest procés s'actualitzen mots que es troben emmagatzemats al lèxic mental, que estan disponibles per a ser usats quan les circumstàncies comunicatives ho requereixen; és a dir, quan l'estímul activa el nodus cerebral adequat.

Pel que fa a la població infantil, hom coneix que en la franja de l'any i mig i els 7 anys el vocabulari augmenta ràpidament fins arribar a 2000 o 2500 unitats. Per tant, obtenir aquest repertori de manera rigorosa és necessari per tal d'assegurar l'increment i riquesa del lèxic ajustats amb una planificació seriosa capaç de consi-

¹ Quan parlem de valencià ens referim a la varietat dialectal del català occidental parlada al País Valencià i, més concretament, a la zona central d'aquest territori.

derar la identificació de fortaleeses, amenaces o debilitats de l'alumnat. Tanmateix, els estudis de lèxic disponible a l'àmbit infantil no són gaire nombrosos i, a més, es caracteritzen per certa pluralitat metodològica. Aquesta polifonia, especialment assenyalada en els corpus —orals o escrits— ha de ser revisada amb l'objectiu de crear un punt de trobada capaç de reunir les diverses opcions metodològiques i aconseguir contrastar els resultats de manera rigorosa a les primeres etapes d'adquisició de vocabulari. Per altra banda, les investigacions en aquest àmbit s'ocupen, pràcticament en exclusiva, de la llengua espanyola i obliden les altres llengües. Així, només a l'últim any s'han publicat treballs importants a l'àmbit de l'escola primària com els dedicats als estàndards d'aprenentatge com a llengua estrangera (Martí Contreras, 2024), la condició migratòria i la variable sexe dels escolars del nord de Xile (Donoso & Cepeda, 2024), el lèxic bilingüe —castellà, anglès/francès— dels alumnes andalusos segons el tipus de centre educatiu (Escudero, Santos & Trigo, 2024) o l'abast, control i evolució dels estudiants valencians en els cursos de tercer i sisè (Gómez-Devís, 2024), entre d'altres.

Per últim, aquest estudi pretén encetar el camí de la disponibilitat lèxica infantil en llengua catalana i contribuir a l'elaboració d'una proposta raonada que ens permeti descobrir el lèxic disponible català atenent l'evolució, l'increment, la variació interlingüística, les transferències... en les diferents etapes educatives obligatòries.

3. METODOLOGIA DE LA INVESTIGACIÓ

La metodologia de la disponibilitat lèxica té una llarga trajectòria a l'àmbit internacional i fa dècades que reconeguts equips d'investigació han fet palés el rigor científic d'aquesta disciplina. Aquest treball participa de les consideracions generals i habituals en aquests tipus de treballs: selecció dels centres, el tipus d'enquesta i condicions específiques d'edició del corpus, així com el tractament informàtic de les dades amb el recent programa LexPro².

L'instrument d'investigació és una enquesta o prova associativa. Les pàgines inicials es dediquen a la informació general (data, localitat, centre educatiu, investigador responsable) i a les dades sociològiques dels estudiants (sexe/gènere, edat, nivell educatiu, tipus de centre, nivell sociocultural i llengua habitual). A continuació, es presenten diversos fulls, estructurats en 3 columnes on a la part superior indiquen el nom dels diferents estímuls (total 15) i a cada columna l'escolar ha d'anotar les paraules amb uns espais senyalitzats i numerats fins a 25. Aquesta numeració permet visualitzar l'ordre de major a menor disponibilitat: aquelles que primer venen a la ment estaran a les primeres posicions, més disponibles, i segons van ocupant llocs

² Es tracta d'una ferramenta d'anàlisi de dades lèxiques i creació de xarxes complexes desenvolupat per les universitats de Salamanca i Miguel Hernández d'Elx disponible en <https://dispogram.usal.es/lexpro>

més endarrerits menys disponibles i espontànies, ja que l'esforç per a actualitzar-les ha estat major. El temps assignat per a respondre cada àmbit lèxic és de 2 minuts.

La relació d'estímuls en l'enquesta de disponibilitat pot variar segons el propòsit i context de la investigació. De fet, hi ha una proposta tradicional de 16 categories, però no *sine qua non*. La nostra selecció ha estat la següent: 01. *Parts del cos*, 02. *La roba*, 03. *La casa*, 04. *Mobles de la casa*, 05. *Aliments i begudes*, 06. *L'escola*, 07. *La ciutat*, 08. *El camp*, 09. *Mitjans de transport*, 10. *Animals*, 11. *Jocs i aficions*, 12. *Professions i oficis*, 13. *Família*, 14. *Tecnologia* i 15. *Colors*. La raó principal és assumir i ajustar-se a les consideracions de l'actual llei educativa LOMLOE (RD 157/2022, d'1 de març) en l'etapa d'educació primària.

Aquest marc curricular assenyala que la competència en comunicació lingüística esdevé clau, ja que suposa la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber i, concretament, estableix una sèrie de competències. Per exemple, el centre d'interès *Parts del cos* desenvolupa la competència de “conèixer i prendre consciència del nostre cos”; el cas *Aliments i begudes* observa “la importància d'una alimentació variada, equilibrada i sostenible”, així com el coneixement de les “característiques d'aliments naturals, processats i ultraprocessats”. També *Mitjans de Transport* s'ocupa que els escolars identifiquen els mitjans de locomoció clàssics junt a d'altres més actius, segurs i sostenibles. Quant a *Animals*, s'especifica que a més de reconèixer els “més pròxims a l'ésser humà” s'ha de mostrar les “característiques pròpies dels animals que permeten la seua classificació i diferenciació en subgrups relacionats amb la seua capacitat d'adaptació al medi”. A l'àrea de *Jocs i aficions* es valoren activitats com “combes, els malabars, les activitats acrobàtiques [...] el joc motor i la indagació, els espais d'acció i aventura, [...] els jocs esportius”. Pel que fa a *Professions i oficis* s'exposen “les professions relacionades amb la ciència i la tecnologia des d'una perspectiva de gènere” i s'esbrinen “les principals activitats professionals i laborals de dones i hòmens en l'entorn”. També s'assenyala la idoneïtat de *Tecnologia* i digitalització perquè atén el bloc de contingut vinculat a ensenyar a “emprar dispositius i recursos digitals de forma segura, responsable i eficient”. I així successivament.

En relació a l'edició dels materials recollits, s'han observat les pautes recomanades en aquesta línia d'investigació. A grans trets, són:

- eliminació de termes repetits en un mateix informant i estímul;
- correcció i unificació ortogràfica de les unitats, tot i que en el corpus valencià ha mantingut les anomalies gràfiques d'algunes respostes particulars que mostren el grau d'interferència del castellà;
- neutralització de variants merament flexives;
- ús del parèntesi per a mostrar que la paraula s'ha actualitzat bé amb la forma completa o de manera abreujada (*auto*)*bús*, *moto*(*cicleta*);
- unificació de diminutius, augmentatius i derivatius sempre i quan no suposen variació de significat.

Per altra banda, la qüestió de la població objecte d'estudi també mereix una sèrie de consideracions. La mostra (aleatòria, empírica o mixta, i subdivisions dels grups) ve determinada per les característiques de la investigació: el caràcter experimental del nostre cas i d'acord amb distribucions similars d'investigacions anteriors s'opta per la modalitat empírica raonada o intencionada, que es concreta en 200 alumnes (la meitat xiquets i xiquetes) que cursen tercer d'educació primària als centres públics de València ciutat i les localitats de Museros, Rafelbunyol i Puçol (comarca Horta Nord).

4. ANÀLISI I DISCUSSIÓ DE RESULTATS

Les dades generades en aquesta investigació són interessants quant al cabal lèxic dels escolars de tercer d'educació primària en les dos llengües vehiculars del sistema educatiu valencià. L'estudi ofereix i analitza el repertori de termes que els alumnes han estat capaços d'actualitzar en tractar un tema determinat, prova associativa, així com alguns aspectes quantitatius i qualitatius que caracteritzen el lèxic disponible.

4.1. DADES QUANTITATIVES

La taula 1 presenta de manera general els resultats de les dos llengües atenent el total de respostes (NP) actualitzades pels alumnes de tercer curs de primària; el total de vocables o paraules diferents (NPD); i la mitjana de respostes per escolar (XR), resultat de la divisió entre el total de paraules i el nombre de participants. L'ús de negreta assenyalava els valors més elevats del contrast.

Taula 1. Dades globals de l'anàlisi quantitativa del lèxic disponible d'ambdós llengües

Nivell educatiu	Total paraules (NP)	Total vocables (NPD)	Mitjana paraules escolar (XR)
3r EP valencià	12239	2215	122,39
3r EP castellà	13164	2153	131,64

Font: elaboració pròpia.

El còmput general confirma diferències significatives en funció de la llengua observada. Pel que fa a la producció total de paraules, l'avantatge és per al castellà amb 925 respostes per dalt; també la mitjana de paraules per escolar mostra aquesta superioritat amb 9 mots més. No obstant això, si observem les paraules diferents, els resultats mostren que el valencià és la llengua que més vocables ha aconseguit. Arran d'aquests resultats sorgeix la necessitat del detall. La taula 2 concreta els anteriors paràmetres a tots els centres.

Taula 2. Resultats quantitatius del lèxic disponible segons centres i llengua

Centre d'interès	NP		NPD		XR	
	3r val	3r cast	3r val	3r cast	3r val	3r cast
CCII						
Parts del cos	910	862	97	102	9,1	8,6
La roba	705	813	85	103	7,0	8,1
La casa	607	629	113	115	6,1	6,3
Mobles de la casa	644	743	102	106	6,4	7,4
Aliments i begudes	1011	1244	186	218	10,1	12,4
L'escola	1013	1243	197	179	10,1	12,4
La ciutat	943	854	231	227	9,4	8,5
El camp	836	822	228	207	8,3	8,2
Mitjans transport	798	785	94	85	8,0	7,8
Animals	1095	1241	194	162	10,9	12,4
Jocs i aficions	677	659	213	231	6,7	6,6
Professions i oficis	631	689	208	184	6,3	6,9
Família	610	888	54	56	6,1	8,8
Tecnologia	611	578	124	110	6,1	5,7
Colors	1148	1114	89	66	11,4	11,1

Font: elaboració pròpia.

Encetem els comentaris específics amb la puntualització que la superioritat del castellà en la producció de respostes no es dona a totes les àrees: el valencià obté millors resultats en 7 centres i el castellà en 8, i aquestes diferències difícilment superen les 100 paraules. A continuació, descrivim la comparació interlingüística considerant valors aproximats, no xifres exactes i amb una mirada integral. Pel que fa als estímuls que han manifestat major producció d'unitats lèxiques (NP), assenyallem la coincidència d'ambdós llengües: els més productius (*Aliments i begudes*, *L'escola*, *Animals*, *Colors*, *La ciutat* i *Parts del cos*) i els que menys (*Tecnologia*, *La casa*, *Professions i oficis* i *Mobles de la casa*). També el paràmetre mitjana de respostes per escolar continua la dinàmica anterior: coincidència dels àmbits lèxics tant per als valors més alts com inferiors. En aquest punt cal destacar el comportament de *Família*, ja que també ací manifesta resultats particulars que sempre són més elevats en el cas del castellà. Per últim, quan observem la riquesa i precisió lèxiques, total de paraules diferents en cada centre, recordem que el valencià presenta millors resultats que el castellà, però que les dos modalitats coincideixen en les àrees nocionals amb millors resultats com ara *Jocs i aficions*, *La ciutat*, *El camp*, *Professions i oficis*, *L'escola*, *Aliments i begudes* i *Animals*, mentre que *Parts del cos*, *La roba*, *Mitjans de transport*, *Colors* i *Família* estan en les últimes posicions.

Una altra qüestió interessant, independentment de la llengua, és la no correspondència entre els àmbits lèxics que han mostrat major quantitat de respostes i els que han aconseguit un repertori amb més termes o paraules diferents. Aquest fet és habitual als estudis de disponibilitat, perquè sols seria possible si els enquestats hagueren coincidit en la quantitat i qualitat de les respostes aportades, cosa que no sol ocórrer.

4.2. ANÀLISI QUALITATIVA

En aquest apartat ens ocupem de recollir la relació d'unitats lèxiques disponibles comunes i també exclusives d'ambdós llengües amb la intenció de desenvolupar un aspecte essencial del procés d'ensenyament-aprenentatge infantil, ja que els repertoris lèxics, ordenats de major a menor grau de disponibilitat, ens aporten informació indispensable per tal d'observar la riquesa, l'abast i el control del vocabulari. Per qüestions d'extensió hem organitzat als Annexos els inventaris de les 50 unitats amb major disponibilitat: les taules ofereixen la relació contrastada dels mots ordenats segons el grau de disponibilitat i llengua observada. Per tal d'entendre els resultats de l'anàlisi de compatibilitat interlingüística exposem breument algunes qüestions:

- els mots en negreta indiquen exclusivitat. Alguns centres presenten menys unitats en valencià que en castellà com a conseqüència de l'aparició de doblats per a designar un mateix concepte, per exemple, *lletuga/encisam*, *estoig/estutxe/estutx*;
- els casos de transferència lèxica apareixen subratllats. Majoritàriament són termes castellans que formen part de l'inventari valencià *-rotu(lador)*, *acera*, *peluquer-*, i també a l'inrevés *-raspall*, *blau-*;
- els anglicismes no s'han marcat de cap manera: la seua presència es limita a *Jocs i aficions* i *Tecnologia* amb unitats que pràcticament encara no tenen correspondència en les nostres llengües *-google*, *memory*, *wi fi*, *router-*.

A continuació, la taula 3 representa els valors percentuals del lèxic compartit per les dos llengües en tots els estímuls i el rang que ocupen segons el grau de convergència més elevat. Aquesta informació intenta resumir la descripció dels Annexos.

L'estímul *Parts del cos* manifesta major grau de convergència semàntica (84 %) i, especialment comparteix 9 unitats d'entre les 10 més disponibles. El segon lloc l'ocupa *La roba* amb el 82 % de convergència interlingüística. Entre els 10 mots amb major disponibilitat, tenim 8 comuns i assenyallem els doblats valencians *samarreta/camiseta* i *calçotets/calzoncillo* (transferència). La tercera posició, segons el grau de compatibilitat, és per a *Aliments i begudes* amb el 80 % d'unitats compartides, fins i tot els tres mots més disponibles coincideixen (*aigua*, *coca cola* i *fanta*). També té la particularitat de presentar doblats en el repertori valencià (*lletuga/encisam*, *poma/manzana*, *maduixa/fresa*), cosa que genera que només trobem 8 mots exclusius front als 12 del castellà. La següent posició, rang 4, és per a *Animals* (79 %) i entre les

Taula 3. Valors percentuals del vocabulari compartit als centres d'interés

Centres d'interés	% paraules compartides	Rang
Parts del cos	84	1
La roba	82	2
La casa	67	12
Mobles de la casa	70	8
Aliments i begudes	80	3
L'escola	72	7
La ciutat	64	14
El camp	69	10
M. transport	73	6
Animals	79	4
Jocs i aficions	69	9
Professions i oficis	64	13
Família	67	11
Tecnologia	45	15
Colors	73	5

Font: elaboració pròpia.

10 paraules més disponibles es comparteixen 9. L'inventari valencià presenta 4 transferències (*mono, tiburó, perro i loro*) tot i que les formes canòniques també són a les llistes, però en posicions notablement inferiors, a partir del 77.

A continuació tenim dos centres d'interés amb el mateix grau de convergència i amb una coincidència total entre les 10 unitats amb major disponibilitat. Es tracta de *Colors*, amb una afinitat conceptual del 73 % i que presenta transferències en ambdues llengües: 3 termes castellans (*azul, amarillo i granate*) en la llista valenciana i només 1 (*blau*) en castellà. També *Mitjans de transport* mostra el mateix percentatge d'afinitat lexicosemàntica (rang 6), però amb 12 unitats exclusives en valencià i 15 en castellà. Resseguint l'ordre descendent de la compatibilitat interlingüística, continuem amb l'àmbit *L'escola* (rang 7) amb el 72 % de convergència conceptual i una coincidència de 8 entre les 10 unitats més disponibles. Cal assenyalar que els dobles en el cas valencià fan que només es presenten 12 paraules exclusives front als 16 del castellà. Destaca la presència de transferències en el valencià (*sacapunttes, rotu(lador), estutxe, silles*). En el rang 8 ha quedat *Mobles de la casa* amb el 70 % de compatibilitat. Els 10 termes més disponibles coincideixen, encara que en castellà en són 9 pel doblet en el repertori valencià *llit/cama* i d'altres transferències com *mesa, silla i silló*.

A les posicions 9 i 10 tenim dues àrees nocionals amb el mateix grau d'homogeneïtat, un 69 %: *El Camp* i *Jocs i aficions*. La coincidència de mots entre els 10 més disponibles és de 8 unitats per al primer i 7 per al segon. Pel que fa a les paraules

exclusives, els dos àmbits presenten 15 en valencià i 16 en castellà. Quant a *Jocs i aficions* els castellanismes *pilla pilla* i *escondite* són de les més disponibles mentre que el terme *raspall* (modalitat de l'esport autòcton valencià de la pilota) forma part del repertori castellà. A continuació, els estímuls *La casa* i *Família* amb el 67 % de compatibilitat ocupen les posicions 11 i 12. En *La casa*, els 6 vocables més disponibles són comuns a ambdós repertoris (*bany, habitació, paret, cuina, porta* i *finestra*) i en el cas valencià es manifesten bastants transferències (*cocina, ventanes, tetxo, escaleres, ventana* i *teja*) i dobles (*finestra/ventana/ventanes, comedor/menjadador*), la qual cosa fa que només es presenten 11 unitats exclusives mentre que en castellà en són 19. Pel que fa a *Família* observem una coincidència de 9 termes entre els 10 més disponibles, així com 12 mots exclusius en el cas valencià i 21 en castellà. Resulta interessant la presència de vocables referits a sentiments o estats d'ànim en les dos llengües (*divertit, graciós, record, abrazo, amistad*).

Els rangs 13 i 14 són per als estímuls *Professions i oficis* i *La ciutat* amb una compatibilitat del 64 %. També coincideixen en 8 vocables dels 10 amb major índex de disponibilitat, però en el cas de professions mostra 4 transferències (*peluquero, enfermer, peluquer, panader*) en l'inventari valencià i només *acera* en l'estímul ciutat. Per últim, *Tecnologia* amb el 45 % de convergència semàntica, mostra una coincidència de 8 unitats entre les 10 més disponibles i presenta 26 paraules exclusives en valencià i 29 en castellà.

5. CONCLUSIONS

En aquest punt cal revisar el propòsit de la investigació: presentar els repertoris de lèxic disponible de 200 escolars valencians de tercer curs d'educació primària per tal de descobrir la variació lèxica –castellà i català– a partir dels resultats quantitatius (total de paraules, total de vocables, mitjana per escolar) i qualitius amb l'anàlisi interlingüística del lèxic comú o divergent entre les 50 unitats que major disponibilitat han aconseguit en cada una de les 15 àrees nocionals.

Així mateix, a l'inici de l'estudi s'han plantejat diverses hipòtesis. La primera considerava que les diferències d'índole quantitativa tenen relació directa amb l'estímul proposat i no tant amb la llengua que s'investiga. La taula 1 mostra com el castellà ha aconseguit superar al valencià en la producció total de paraules, amb 925 respostes més. En el cas dels vocables, en canvi, s'aprecia la superioritat del valencià, però les xifres són molt aproximades, concretament amb una diferència de 62 unitats, fet que pot explicar-se pels dobles. Quant a la mitjana de respostes per escolar, el castellà obté 9,2 paraules més que el valencià.

Per altra banda, la taula 2 presenta el contrast de manera detallada, centre a centre, i es comprova que pel que fa al total de paraules únicament el castellà obté millors xifres en 8 dels 15 estímuls, tot i que l'avantatge difícilment supera les 100 paraules.

En aquest sentit, també s'observa certa coincidència dels valors obtinguts per les dos llengües en els diferents estímuls, tant en el cas de més i menys producció de paraules com en el total de paraules diferents o vocables.

La segona hipòtesi postulava que la presència de termes propis d'altres llengües als repertoris disponibles serà més elevada en paraules castellanes que angleses o valencianes. Una part d'aquesta tesi es pot comprovar als llistats de les 50 unitats lèxiques més disponibles, annexos, on apareixen subratllats els mots no canònics dels repertoris. Aquests casos de transferència, on la relació d'unitats del castellà és més elevada que a l'inrevés, dona pas a solucions lèxiques poc recomanables i sistemàtiques –molt disponibles– com, per exemple, *finestra/ventana/ventanes*, *escala/escaleres*, *calçotets/calzoncillo*, *pis/piso*, o *colxó*, *estutxe*, *sacapuntes*, *panader*...

Resseguint el propòsit general, mostrar i contrastar la riquesa i precisió lèxiques a partir de les paraules disponibles en les llengües cooficials del territori valencià, hem de descobrir el lèxic comú o compartit dels escolars de tercer curs (8 anys). La taula 3 ofereix l'anàlisi qualitativa amb els percentatges de compatibilitats o exclusivitat de les 50 paraules amb major índex de disponibilitat en les 15 àrees nocionals estudiades. Una primera aproximació general manifesta un 70,6 % de mitjana en la compatibilitat lexicosemàntica. De manera més particular, el percentatge de convergència semàntica es gradua des del 45 %, el centre *Tecnologia* és el menys compatible, fins el més convergent, *Parts del cos*, amb el 84 %.

Si revisem les unitats lèxiques posicionades entre les deu primeres (major índex de disponibilitat) a tots els repertoris de lèxic disponible i calculem el percentatge de convergència conceptual entre les dues llengües obtenim un 84 % de comptabilitat interlingüística. No hem d'oblidar que aquest resultat seria més elevat si no es donaren tants dobles en valencià (vocables o paraules diferents) motivats bé per qüestions de precisió lèxica o sinònims (*lletuga/enciam*, *carlota/safanòria*) bé per transferència (*menjador/comedor*, *abuelo/avi*).

Per últim, aquest estudi és una primera aproximació a la realitat del cabal lèxic disponible, aquell que els escolars valencians de 8 anys podrien emprar segons les circumstàncies comunicatives. Els resultats que hem aportat no sols evidencien que els alumnes de tercer curs d'educació primària comparteixen un volum elevat de lèxic disponible en determinades àrees nocionals, sinó que també mostren una influència destacada del castellà sobre el valencià. De fet, la tercera hipòtesi apuntava una lleugera superioritat del castellà, atès que l'actual context plurilingüe valencià no assegura el domini equilibrat per part dels alumnes del valencià i castellà. No hem d'oblidar que la població objecte d'estudi ha estat escolaritzada, a les etapes d'infantil i primària, en programes educatius on les dues llengües són estudiades com a matèria i emprades com a vehiculars. Les dades analitzades, per tant, són crucials per a la planificació i selecció lèxiques, no sols en qüestions de riquesa i precisió, sino també de domini o (in)seguretat segons la modalitat lingüística.

BIBLIOGRAFIA

- Consejo de Europa (2002). *Marco común europeo de referencia para las lenguas: aprendizaje, enseñanza, evaluación*. MCERL. Instituto Cervantes & Ministerio de Educación, Cultura y Deporte-Anaya. https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/marco/cvc_mer.pdf.
- Donoso, E. & Cepeda Guerra, M. (2024). Análisis del léxico disponible en niños del norte de Chile: influencia de la variable sexo y condición migratoria. *RLA. Revista de Lingüística Teórica y Aplicada*, 62 (1), 101-120. <https://doi.org/10.29393/RLA62>.
- Escudero Sánchez, R., Santos Díaz, I.C. & Trigo Ibáñez, E. (2024). El léxico bilingüe del alumnado de educación primaria según el tipo de centro educativo. *Lenguas modernas*, 64, 121-146. <https://estudiosdeadministracion.uchile.cl/index.php/LM/article/view/77278>.
- Gómez-Devis, M.ª B. (2020). Léxico disponible de estudiantes bilingües: presencia e integración del español en el catalán de Valencia. In F. Gimeno Menéndez (coord.), *Lengua, sociedad y cultura* (pp. 185-204). Alacant: Publicaciones de la Universidad de Alicante.
- Gómez-Devis, M.ª B. (2024). *Léxico disponible de los escolares valencianos. Alcance, control y evolución en educación primaria*. Barcelona: Octaedro. <http://doi.org/10.36006/16444-0>.
- Gómez-Devis, M.ª B. (2025). Disponibilidad léxica de escolares valencianos de 8 años. Efectos de la variable sexo/genero. *Caplletra*, 78, 131-151. <https://doi.org/10.7203/caplletra.78.30268>.
- Gómez-Devis, M.ª B. & Llopis Rodrigo, F. (2010). El léxico disponible de Valencia: convergencia conceptual. *Revista de lingüística y lenguas aplicadas*, 5, 53-76. <https://doi.org/10.4995/rlyla.2010.753>.
- Gómez-Devis, M.ª B. & Llopis Rodrigo, F. (2016). Xarxes semàntiques en el lèxic disponible de València. Una aproximació al lexicó bilingüe. *Studia Romanica Posnaniensia*, 43 (2), 65-83. <https://doi.org/10.14746/strop.2016.432.004>.
- Llopis Rodrigo, F. & Gómez-Devis, M.ª B. (2010). *El lèxic disponible de València*. València: Denes.
- Martí Contreras J. (2024). Disponibilidad léxica en niños en Partes del cuerpo y la alineación con estándares de aprendizaje de lenguas extranjeras. *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación*, 97, 245-259. <https://doi.org/10.5209/clac.88441>.
- Michéa, R. (1953). Mots fréquents et mots disponibles. Un aspect nouveau de la statistique du langage. *Les Langues Modernes*, 47, 338-344.
- Serrano Zapata, M. (2020). Disponibilidad léxica en las comunidades bilingües de España. In F. Gimeno Menéndez (coord.), *Lengua, sociedad y cultura* (pp. 313-334). Alacant: Publicaciones de la Universidad de Alicante.
- Serrano Zapata, M. (2021). Transferències lingüístiques castellà-català: un estudi de disponibilitat lèxica a Lleida. *Treballs de sociolingüística catalana*, 31, 149-164. <https://doi.org/10.2436/20.2504.01.183>.
- Serrano Zapata, M. (2025). Anàlisi diacrònica de les transferències lèxiques castellà-català a les primeres dècades del segle XXI. *Caplletra*, 78, 53-74. <https://doi.org/10.7203/caplletra.78.30265>.

ANNEXOS

A continuació es presenta el detall de les 50 paraules més disponibles en cada llengua. La lletra negreta indica que és un terme no compartit als dos repertoris, exclusiu, tot i que pot aparèixer en la llista de vocables disponibles, però en posicions més allunyades, amb menor índex de disponibilitat. Per altra banda, les unitats que no són pròpies de la llengua observada s'assenyalen subratllades.

PARTS DEL COS (8 mots exclusius en valencià i 9 en castellà)	
ull	pierna
cap	mano
mà	cabeza
peu	corazón
nas	ojo
boca	brazo
orella	nariz
cama	pie
braç	boca
dit	oreja
panxa	cráneo
cor	dedo
coll	pulmón
pulmó	cerebro
crani	pelo
dent	tobillo
genoll	rodilla
glutis	costilla
fèmur	fémur
llengua	codo
húmer	hombro
cervell	columna (vertebral)
muscle	estómago
tronc	barriga
colze	hueso
monyo	muñeca
turmell	radio
llavi	músculo
esquena	espalda
cul	cuello
canell	lengua
cella	cara
costella	tibia
bessó	pecho
cara	intestino
estómac	tronco
monyica	ceja
radi	culo
intestí	diente
cos	teta
os	cadera
columna (vertebral)	piel
estèrnum	riñón
quàdriceps	labio
extremitat	cúbito
triceps	gemelo
múscul	cuerpo
sang	hígado
abdomen	pene
pèl	húmero

LA ROBA (7 unitats exclusives en valencià i 11 en castellà)	
pantaló	pantalón
camisa	camiseta
calcetí	sudadera
sabata	chaqueta
camiseta	calcetín
jaqueta	camisa
sudadera	zapato
samarreta	zapatilla
banyador	gorro
vestit	guante
falda	falda
gorra	vestido
bufanda	pantalón corto
guant	vaquero
gorro	calzoncillo
braga	bufanda
top	bañador
calçotets	top
jersei	gorra
suéter	jersey
xandall	chancla
pantaló curt	pantalón largo
sabatilla	abrigo
bota	suéter
nike	biquini
pantaló llarg	camiseta corta
camiseta curta	braga
adidas	gafas
biquini	bota
camisa curta	chándal
xancla	chaleco
camiseta interior	camiseta larga
sandàlia	lazo
calzoncillo	pendiente
llaç	sombrero
diadema	tirante
abric	mallà
blusa	diadema
gucci	blusa
puma	camisa corta
tirant	collar
vaquero	tacón
vaquer	falda pantalón
samarreta curta	sujetador
pendiente	polo
camiseta llarga	uniforme
collar	camisa larga
anell	calzón
sujetador	pijama
barret	leggings

LA CASA (11 val i 19 cast)	
bany	cocina
habitació	puerta
paret	ventana
cuina	baño
porta	pared
finestra	habitación
escala	comedor
jardí	techo
teulada	salón
dormitori	cuarto
comedor	pasillo
terrassa	tejado
tetxo	terrazza
saló	suelo
balcó	balcón
sala	dormitorio
piso	sofá
menjador	cama
garatge	escalera
vàter	chimenea
pasillo	jardín
pis	garaje
xemeneia	sala de estar
llum	cuadro
quarto	alfombra
pati	entrada
piscina	ducha
dutxa	váter
terrat	cuarto de baño
tuberia	tele(visión)
pilar	piscina
cocina	recibidor
sòl	armario
passadís	despacho
sòtan	mesa
corral	palacio
entrada	ático
ventanes	ascensor
corredor	casa
despatx	tubería
escaleres	pintura
teula	trastero
pintura	parking
ventana	silla
quart	ladrillo
tímbre	valla
estufa	lámpara
portassa	luz
teja	gimnasio
cambra	bañera

MOBLES DE LA CASA (14 val i 18 cast)	
taula	mesa
cadira	cama
armari	armario
sofà	silla
tele(visió)	sofà
llit	tele(visión)
estanteria	estanteria
cama	nevera
nevera	cajón
escriptori	escritorio
mesa	váter
joguet	mueble
váter	lámpara
espill	microondas
caixó	horno
porta	planta
cuina	sillón
llitera	ducha
silla	cuadro
làmpara	mesita de noche
caixa	ventana
silló	luz
moble	mesita
quadre	flor
calaix	lavadora
lavabo	puerta
llibreria	reloj
ordinador	juguetero
estufa	zapatero
coixí	ordenador
paperera	cortina
bany	cocina
alfombra	bañera
rellotge	litera
dutxa	espejo
microones	alfombra
pissarra	estufa
carregador	grifo
mòbil	baño
llavadora	pila
for	escalera
cortina	banco
dormitori	cajonera
joguina	estante
menjador	papelera
tablet	percha
manta	lavamanos
planxa	pizarra
colxó	libro
biblioteca	almohada

ALIMENTS I BEGUDES (8 val i 12 cast)	
aigua	agua
coca cola	coca cola
fanta	fanta
poma	hamburguesa
macarró	aquarius
espagueti	manzana
aquarius	pizza
taronja	macarrón
plàtan	plátano
pera	naranja
carn	pescado
tomaca	tomate
pizza	espagueti
arròs	pepsi
peix	arroz
suc	chocolate
pepsi	pera
llet	pan
xocolate	carne
hamburguesa	leche
carlota	patata
bròcoli	pollo
nestea	fresa
mandarina	brócoli
pa	zumو
ensalada	zanahoria
sopa	ensalada
pollastre	cerveza
tortilla	lechuga
meló	sandía
maduixa	limón
creïlla	paella
cerveza	bocadillo
ou	nuguet
iogurt	queso
pimentó	helado
sushi	trina
pinya	galleta
fresa	sopa
galeta	vino
formatge	huevo
safanòria	fideo
nuguet	sushi
manzana	yogur
lletuga	tarta
papes	tortilla
gelat	fideuá
verdura	uva
llentilla	jamón
encisam	lasaña

L'ESCOLA (12 val i 16 cast)	
pissarra	estuche
taula	mesa
cadira	pizarra
llibre	silla
llapis	libro
estoig	lápiz
pati	patio
motxilla	mochila
finestra	goma
llibreta	bolí(grafo)
boli	profe(sor)
goma	libreta
porta	ventana
ordinador	clase
mestre	rotu(lador)
classe	puerta
menjador	comedor
armariet	pegamento
colors	colores
tisores	sacapuntas
estanteria	biblioteca
sacapuntes	ordenador
armari	regla
joguèt	baño
basura	tijeras
escala	dibujo
caixa	flauta
alumne	armario
rotu(lador)	gimnasio
xiquet	escalera
estutxe	estanteria
rellotge	carpesano
material	examen
biblioteca	agenda
cortina	pelota
retolador	papelera
arbre	juego
borrador	niño
pegament	ceras
amic	papel
joc	alumno
agenda	persiana
estutx	cocina
paperera	tele(visión)
professor	cajón
moble	calendario
pilota	aula
quadre	maestro
regle	carpeta
silles	luz

LA CIUTAT (18 exclusives en ambdues llengües)	
casa	edificio
edifici	casa
cotxe	coche
parc	tienda
tenda	carretera
arbre	parque
carrer	árbol
persona	semáforo
camp de futbol	farola
carretera	persona
semàfor	campo de fútbol
escola	escuela
farola	rascacielos
banc	colegio
col·legi	calle
gat	campo
gos	perro
(auto)bús	supermercado
supermercat	acera
hospital	basura
gent	banco
museu	(auto)bús
plaça	finca
centre comercial	plaza
mercat	paso de cebra
mercadona	hotel
animal	restaurante
tren	gato
bici(cleta)	corte inglés
planta	fuelle
Mestalla	montaña
bar	piso
finca	gente
llum	mercadona
quiosc	moto(cicleta)
metro	bar
hotel	cafetería
Barcelona	planta
camió	flor
moto(cicleta)	gimnasio
llibreria	oficina
camp	Valencia
paperera	museo
València	ventana
acera	apartamento
flor	policía
pardal	universidad
sol	punte
núvol	biblioteca
mar	agua

EL CAMP (15 val I 16 cast)	
arbre	árbol
planta	planta
terra	flor
taronja	hierba
flor	animal
herba	tierra
animal	naranja
riu	piedra
tomata	conejo
conill	perro
muntanya	río
aigua	casa
pedra	montaña
poma	limón
taronger	pájaro
fulla	tomate
pardal	gato
pera	hoja
vaca	césped
cavall	manzana
casa	vaca
hort	fruta
encisam	fresa
piscina	arbusto
carlota	caballo
fruita	verdura
mandarina	naranja
lletuga	zanahoria
gallina	lago
gos	persona
arbust	agua
gespa	zorro
granja	mariposa
gat	margarita
caragol	pino
verdura	cerdo
cuc	rosa
bitxo	gallina
arena	roca
vegetació	granja
insecte	trigo
serp	rata
javalí	oveja
palmera	lechuga
tractor	parque
rave	abeja
rata	gusano
papallona	cabra
llima	campo
carxofa	pimiento

MITJANS DE TRANSPORT (12 val i 15 cast)	
cotxe	coche
avió	avión
(auto)bús	(auto)bús
tren	barco
bici(cleta)	tren
barco	moto(cicleta)
moto(cicleta)	camión
camió	bici(cleta)
helicòpter	helicóptero
vaixell	metro
taxi	patinete
metro	taxi
patinet	submarino
furgoneta	tranvía
patí	furgoneta
avioneta	patín
submarí	(lancha) motora
caravana	barca
barca	tractor
tractor	mar
barc	avioneta
tramvia	yate
lamborghini	camioneta
monopatí	aire
autocaravana	caballo
ferrari	caravana
cavall	carroza
ambulància	cohete
grua	velero
llanxa	carro
yate	limusina
skate	monopatín
coet	ambulancia
creuer	carretera
carro	crucero
veler	ferrari
tricycle	caminando
mercedes	triciclo
locomotora	altura
<u>crucero</u>	skate
limusina	ave
caminant	todoterreno
tesla	tierra
tren tractor	buggy
patinet elèctric	coche de policía
moto aquàtica	toyota
tot terreny	locomotora
kia	vespa
gasolina	rueda
balearia	canoa

ANIMALS (9 val i 12 cast)	
gat	perro
gos	gato
lleó	león
peix	tigre
tigre	pájaro
conill	tiburón
pardal	caballo
cavall	conejo
elefant	pez
tauró	mono
tortuga	elefante
àguila	cerdo
girafa	vaca
serp	jirafa
vaca	cebra
cocodril	ballena
balena	oso
lleopard	tortuga
coala	cocodrilo
hàminster	águila
dofí	cabra
polp	gallina
zebra	serpiente
porc	zorro
formiga	leopardo
gallina	delfín
cabra	pingüino
caragol	pato
mico	ratón
mono	ciervo
dinosaure	toro
guepard	rinoceronte
hipopòtam	gallo
llop	loro
pantera	oveja
esquirol	hámster
orangutan	gorila
carranc	ardilla
granota	jabalí
tiburó	araña
medusa	lobo
cérvol	(oso) panda
perro	rana
bou	hipopótamo
camaleó	pollo
goril·la	mariposa
rabosa	koala
pingüí	abeja
rinoceront	burro
loro	guepardo

PROFESSIONS I OFICIS (17 val i 19 cast)	
mestre	profe(sor)
polícia	polícia
professor	bombero
veterinari	médico
bomber	veterinario
futbolista	futbolista
metge	taxista
pintor	enfermero
taxista	cocinero
arquitecte	maestro
cantant	doctor
mèdic	camarero
obrer	mecánico
director	limpiador
mecànic	dentista
fontanero	fútbol
cuiner	pintor
peluquero	obrero
actor	hospital
camioner	conductor
infermer	panadero
enfermer	granjero
mariner	vendedor
pilot	abogado
fontaner	banquero
psicòleg	camionero
peluquer	chef
astronauta	científico
cambrer	peluquero
auxiliar	modelo
panader	actor
música	mercadona
arqueòleg	farmacèutic
entrenador	director
tenista	youtuber
constructor	ingeniero
escola	cantante
neteja	carpintero
faller	farmacia
guàrdia civil	constructor
científic	empresario
basurero	tenis
doctor	conserje
youtuber	tienda
bàsquet	guardia civil
investigador	cajero
receptor	colegio
paleontòleg	masajista
grefusa	repcionista
biòleg	baloncesto

JOCS I AFICIONS (15 val i 16 cast)	
futbol	fútbol
bàsquet	pilla pilla
pilla pilla	escondite
escondite	bàsquet
oca	parchís
parxís	oca
tenis	monopoly
pintar	uno
joc de taula	tenis
roblox	móvil
llegir	baloncesto
uno	tablet
quí és qui	bailar
balonmano	cartas
lego	roblox
tablet	juego de mesa
interland	nintendo
fifa	ajedrez
raspall	dibujar
dibuixar	play (station)
bingo	quién es quién
ballar	patinar
patinatge	correr
memory	balonmano
ping pong	comba
colpbol	pintar
ajedrez	puzle
play (station)	congelado
gimnasia	pelota
pilota	voleibol
infectat	ordenador
música	futbolín
esport	cocinitas
cartes	gimnasia
virus	colpbol
hoquei	bingo
amagatall	videojuegos
natació	tres en raya
educació física	raspall
fornite	leer
joguets	muñecas
nancy	virus
tres en ratlla	pollito inglés
barbie	my craft
córrer	profesor
jugar	ping pong
joc	infectado
escondit	barbie
parc	dominó
cantar	música

FAMÍLIA (12 val i 21 cast)	
pare	mamá
mare	papá
germà	tío
tio	abuelo
iaio	hermano
cosí	primo
mamà	padre
papà	madre
abuelo	perro
primo	bisabuelo
bisabuelo	hijo
avi	yayo
oncle	gato
tatarabuelo	tatarabuelo
prim	amor
tete	niño
sogre	alegría
amic	amigo
papi	alemán
mami	sobrino
bebé	felicidad
amor	emoción
besavi	mascota
mascota	francés
besiaio	tío abuelo
germanastre	tristeza
amar	venezolano
cunyat	primo segundo
jugar	jugar
tio abuelo	brasileño
graciós	amar
tristesia	pez
feliç	pájaro
gos	ruso
cosí germà	chico
rebesavi	gemelo
madrastra	caballo
hàmster	papi
divertit	nieto
tataravi	mellizo
perro	abrazo
alegría	animal
fill	mami
jugador	tío segundo
net	tete
padrastre	paseo
tio avi	hermanastro
padrí	bebé
padrastro	madrastra
record	amistad

TECNOLOGIA (26 val i 29 cast)	
mòbil	móvil
tablet	tablet
ordinador	ordenador
tele(visió)	tele(visión)
telèfon	nintendo
play (station)	play (station)
nintendo	reloj
rellotge	pantalla
google	teléfono
iphone	pizarra (digital)
ipad	portàtil
videojoc	radio
consola	play (station) 5
roblox	youtube
ordenador	consola
pantalla	robot
pissarra	alexa
guitarra elèctrica	calculadora
pissarra digital	cable
fornite	google
iphone 15	x box
youtube	mando
tauleta	computadora
fifa	mac
llum	luz
tamagochi	hp
x box	altavoz
play (station) 5	videojuego
vehicle	videoconsola
play (station) 1	tik tok
switch	cascos
calculadora	ventilador
internet	guitarra eléctrica
samsung	micrófono
electricitat	orange
airpod	ciencia
patí	piano
play (station) 4	dibujo
cotxe	telescopio
play (station) 2	nuve
mine craft	roblox
placa solar	router
reloj	herramienta
play (station) 3	pizarra táctil
nintendo switch	auricular
robot	pc
xiaomi	ratón
wi fi	spotify
estufa	virus
patí elèctric	classdojo

COLORS (12 val i 14 cast)	
roig	rojo
blau	azul
groc	verde
verd	rosa
taronja	amarillo
rosa	morado
morat	negro
negre	naranja
blanc	blanco
marró	marrón
gris	gris
turquesa	dorado
blau clar	azul oscuro
verd obscur	carne
blau obscur	plateado
dorat	turquesa
verd clar	verde oscuro
carn	violeta
platejat	azul claro
fúcsia	lila
azul	verde claro
rosa obscur	celeste
fosforito	azul marino
blau fosc	fucsia
violeta	granate
morat obscur	rosa oscuro
morat clar	magenta
blau pastel	azul cielo
lila	ocre
rosa pastel	beis
groc obscur	cian
beis	arcoiris
roig clar	transparente
rosa clar	morado oscuro
amarillo	azul metálico
verd fosc	fosforito
taronja clar	púrpura
transparent	plata
plata	rosado
marró clar	blau
roig obscur	añil
taronja obscur	azul turquesa
pastís	amarillo limón
granate	multicolor
taronja pastel	rojo metálico
arcoiris	mostaza
blau marí	morado claro
pastel	malva
groc clar	rosa pastel
púrpura	brillante